

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Quæ sit materia sobrietatis. 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

feminis. Vnde super illud Ephes. 5. Fornicatio autem & omnis immunditia, &c. dicit gloss. id est, incontinentia pertinens ad libidinem quocumque modo.

Ad primum ergo dicendum, quod læritia quæ est de actu peccati, vel sine, consequitur omne peccatum, maxime quod procedit ex habitu. Sed læritia vaga, incomposita, quæ hic dicitur inepta, præcipue oritur ex immoderata sumptione cibi vel potus. Similiter etiam dicendum quod hebetudo sensus quantum ad eligibilia, communiter inuenitur in omni peccato. Sed hebetudo sensus circa speculabilia, maxime procedit ex gula, ratione iam dicta *.

in co. ar.

Ad secundum dicendum, quod licet utilis sit vomitus post superfluum comestionem, tamen vitiosum est quod aliquis huic necessitati se subdat per immoderantiam cibi vel potus. Potest tamen absque culpa vomitus procurari ex consilio medicinæ, in remedium alicuius languoris.

Ad tertium dicendum, quod scurrilitas procedit quidem ex actu gulæ, non autem ex actu luxuriæ, sed ex eius voluntate. Et ideo ad utrumque vitium potest pertinere.

QVÆST. CXLIX.

De sobrietate, in quatuor articulos diuisa.

Debinde considerandum est de sobrietate & vitio opposito, scilicet ebrietate.

- ¶ Et circa sobrietatem quærentur quatuor.
- ¶ Primo, quæ sit materia sobrietatis.
- ¶ Secundo, utrum sit specialis virtus?
- ¶ Tertio, utrum vsus vini sit licitus?
- ¶ Quarto, quibus præcipue competat sobrietas.

ARTIC. I.

Utrum materia sobrietatis sit potus?

720
*sup q. 143
cor prin.*

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod materia propria sobrietatis non sit potus. Dicitur enim ad Rom. 12. Non plus sapere, quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem. Ergo sobrietas est etiam circa sapientiam, & non solum circa potum.

¶ 2 Præ-

¶ 2 Præterea, Sap. 8. dicitur de Dei sapientia, quod sobrietatem & prudentiam docet, iustitiam, & virtutem: ubi sobrietatem ponit pro temperantia. Sed temperantia non solum est circa potus, sed etiam circa cibos & venerea. Ergo sobrietas non est solum circa potus.

¶ 3 Præterea, Nomen sobrietatis à mensura sumptuum esse videtur. Sed in omnibus, quæ ad nos pertinent, debemus mensuram servare: unde dicitur ad Titum 2. Sobriè, & iuste, & piè vivamus in hoc seculo: ubi dicit gloss. * Sobriè in nobis. Et 1 ad Tim. 2. dicitur, Mulieres in habitu ornato, cum verecundia & sobrietate ornantes se. Et sic videtur sobrietas esse non solum in interioribus, sed etiam in his quæ pertinent ad exteriorem habitum. Non ergo propria materia sobrietatis est potus.

gl. interl. ibid.

SED contra est, quod dicitur Eccles. 31. Aequa vita hominibus, vinum in sobrietate: si bibas illud moderate, eris sobrius.

RESPONDEO dicendum, quod virtutes, quæ ab aliqua generali conditione virtutis nominantur, illam materiam sibi specialiter vendicant, in qua difficillimum & optimum est conditionem huiusmodi observare: sicut fortitudo, pericula mortis, & temperantia, delectationes tactus. Nomen autem sobrietatis sumitur à mensura. Dicitur enim aliquis sobrius, quasi brian, id est, mensuram servans. Et ideo illam materiam specialiter sibi sobrietas ascribit, in qua maxime laudabile est mensuram servare. Huiusmodi autem est potus inebriare valens: quia eius usus mensuratus multum confert, & modicus excessus multum lædit, quia impedit usum rationis, magis etiam quam excessus cibi. Unde dicitur Eccl. 31. Sanitas est animæ & corpori, sobrius potus. Vinum multum potatum irritationem & iram, & ruinas multas facit. Et ideo specialiter sobrietas attenditur circa potum, non quemcumque, sed eum, qui sua fumositate natus est caput conturbare, sicut vinum & omne quod inebriare potest. Communiter autem sumendo nomen sobrietatis, potest in qua-

9. 123. a.
2. et 9. 141
47. 2.

quacumque materia dici; sicut & supra dictū est *, de fortitudine & temperantia .

Ad primum ergo dicendum, quòd sicut vinum materiale inebriat corporaliter, ita etiam metaphorice consideratio sapientie dicitur potus inebrians, propter hoc quòd sua delectatione animum allicit: secundum illud Psalm. 22. Calix meus inebrians quàm praeclarus est. Et ideo circa contemplationem sapientie per similitudinem quaedam sobrietas dicitur.

Ad secundum dicendum, quòd omnia quæ ad temperantiam proprie pertinent, necessaria sunt presentis vite, & eorum excessus nocet. Et ideo in omnibus necessarium est adhibere mensuram: quod pertinet ad officium sobrietatis. Propter quod nomine sobrietatis temperantia significatur. Sed modicus excessus in potu plus nocet, quàm in alijs: & ideo sobrietas specialiter est circa potum.

Ad tertium dicendum, quòd quamvis mensura in omnibus requiratur, non tamen sobrietas proprie in omnibus dicitur, sed in quibus mensura est maxime necessaria.

721
* 2. Cor. 5
1er. 7. 20.
5. pri. Et
Ti. 2. 1er.
3. 60. 2.

ARTIC. II.

Virum sobrietas sit per se virtus specialis?

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quòd sobrietas non sit per se quaedam specialis virtus. Abstinencia enim attenditur & circa cibos & circa potus. Sed circa cibos non est specialiter aliqua specialis virtus. Ergo nec sobrietas, quæ est circa potum, est aliqua specialis virtus.

¶ 2 Præterea, Abstinencia & gula sunt circa delectationes tactus, in quantum sensus est alimentum. Sed cibus & potus simul cedunt in alimentum: simul enim indiget animal nutriri humido & sicco. Ergo sobrietas, quæ est circa potum, non est specialis virtus.

¶ 3 Præterea, Sicut in his quæ ad nutritionem pertinent, distinguitur cibus à potu, ita etiam distinguuntur diversa genera ciborum & diversa genera potuum. Si ergo sobrietas esset per se quaedam specialis virtus,

tus
vel
ues
cia
tat
di
re
Et
nis
ren
rati
cet
mo
spe
A
mu
cam
ad
nen
rati
virt
A
non
tua
non
dun
A
inel
dier
per
secu
uerfi
cibo